

Št. točk iz kolokvijev: _____

Št. točk na izpitu: _____

SKUPAJ: _____

PREIZKUŠNJA ZNANJA IZ TEMELJEV EKONOMIJE
MIKROEKONOMIJA
(FEBRUAR 2004)

IME IN PRIIMEK: _____

Ustrezno obkroži: REDNI - IZREDNI študij

Izpit opravljam: 1 2 3 4 ali večkrat

V šolskem letu 2003/2004 SEM – NISEM opravljal-a kolokvijev.

Izpit se piše 90 minut. Maksimalno število točk je 100. Za pozitivno oceno je potrebno doseči 50 točk. Pri posameznem vprašanju je lahko pravih tudi več odgovorov. Na vprašanja odgovarjajte **kratko in jedrnato**. Uporaba nedovoljenih pripomočkov in prepisovanje se kaznuje z odvzemom izpita in negativno oceno. **VELIKO USPEHA!**

1. Andražev funkcijo koristnosti lahko opišemo z enačbo $U(X, Y) = 24X^{1/2} Y^{1/2}$.

a) Izračunaj mejno stopnjo nadomestljivosti dobrine Y za dobrino X. (2 točki)

Izračun:

$$MSS = M_{ux} / M_{uy} = Y/X$$

b) Izpelji Engelovo krivuljo za dobrino X, če je cena dobrine X 4, cena dobrine Y pa 1 denarno enoto. (5 točke)

Slika:

Izračun:

$$M = 8X$$

2. Obkroži pravilno trditev.

Če se podjetje premakne iz ene točke na izokvanti v drugo točko na isti izokvanti, je vsekakor prišlo do: (3 točk)

- a) spremembe v ravni proizvodnje;
- b) spremembe v razmerju med količinama uporabljenih proizvodnih dejavnikov;**
- c) spremembe v mejni produktivnosti proizvodnih dejavnikov;
- d) spremembe v višini mejne stopnje tehnične nadomestljivosti.**

3. Podjetje proizvaja, kjer je $MP_K/r < MP_L/w$ (MP_K označuje mejni proizvod kapitala, MP_L mejni proizvod dela, w ceno dela in r ceno kapitala). Kaj mora podjetje storiti, da bi zmanjšalo stroške, a ohranilo isti obseg proizvodnje? (3 točk)

Odgovor:

Trenutno je $MP_K/r < MP_L/w$

Želiš doseči, da bo $MP_K/r = MP_L/w$

....torej moraš:

**zvišati MP_K → torej znižaš količino K
in/ali**

znižati MP_L → torej zvišaš količino L

PAZI! Na cene p.f. na moreš vplivati, lahko pa vplivaš na koliko K in L bo zaposlenega.

4. Producersko funkcijo podjetja A lahko opišemo z enačbo $Q = 10 KL$. Cena kapitala znaša 12, cena dela pa 3 denarne enote.

a) Izpeljite krivuljo razvoja podjetja A in narišite sliko! (5 točk)

Slika:

Izračun:

$L = 4K$

b) Koliko znašajo minimalni stroški proizvodnje 800 enot proizvoda? (3 točke)

Izračun:

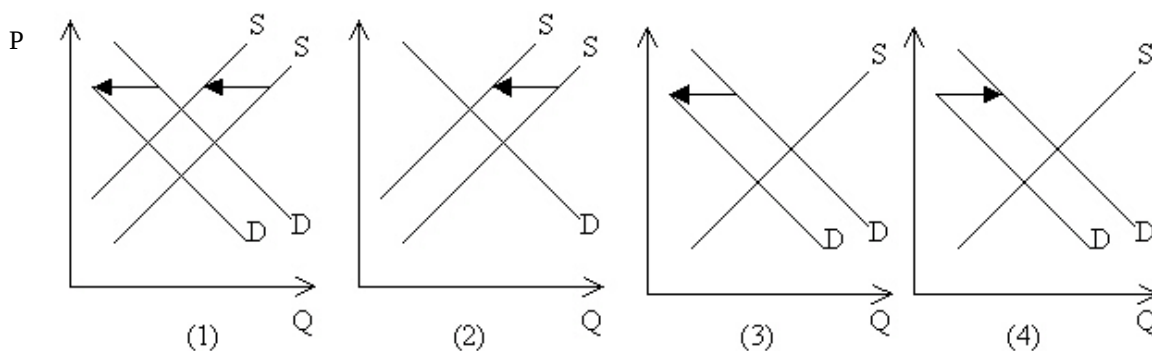
$Q = 800$

$800 = 10KL \rightarrow$ vstaviš $L = 4K$ in dobiš $K = \sqrt{20} \rightarrow L = 4 \cdot \sqrt{20}$

$TC = r \cdot K + w \cdot L = 48 \cdot \sqrt{5}$

5. Spodnji štiri grafi prikazujejo slovenski trg letalskih storitev. V zadnjem času je prišlo do občutne podražitve goriva, kar bo verjetno povzročilo spremembe na slovenskem trgu letalskih storitev. Poleg tega se je povpraševanje po letalskem prevozu v zadnjem času zmanjšalo zaradi strahu pred terorističnimi napadi. Kateri od spodnjih štirih grafov najbolje prikazuje opisano spremembo? (5 točk)

- a. Graf 1
b. Graf 2
c. Graf 3
d. Graf 4

6. Naslednje tri naloge se nanašajo na elastičnost povpraševanja. Pri vsaki obkroži pravilno trditev (vsaka 3 točke = skupaj 9 točk)

- Podjetje Mizar je ugotovilo, da je pri trenutnih cenah kratkoročna cenovna elastičnost povpraševanja po njegovih proizvodih (stolih) -2. Podjetje se odloči, da bo dvignilo ceno proizvoda (stola) za 10%. Kolikšna bo sprememba v prihodkih od prodaje tega podjetja?

- A) Prihodki se zmanjšajo za 2%.
B) Prihodki se zmanjšajo za 20%.
C) Prihodki se povečajo za 20%.
D) Prihodki se zmanjšajo za 12%. ($TR' = 1,1P * 0,8Q = 0,88TR$)

Izračun:

- Križna elastičnost meri:

- A) Odstotno spremembo povpraševane količine po eni dobrini deljeno z odstotno spremembo cene druge dobrine.
B) Odstotno spremembo cene ene dobrine deljeno z odstotno spremembo povpraševane količine po drugi dobrini.
C) Odstotno spremembo povpraševane količine po eni dobrini deljeno z odstotno spremembo povpraševane količine po drugi dobrini.
D) Odstotno spremembo cene ene dobrine deljeno z odstotno spremembo cene druge dobrine.

- Dohodkovna elastičnost povpraševanja:

- A) je lahko samo pozitivna.
B) je lahko samo negativna.
C) je vedno med -1 in +1.
D) je lahko pozitivna, negativna ali enaka nič.

7. V popolnokonkurenčni panogi proizvajajo proizvode 16 enakih podjetij, ki imajo enake krivulje dolgoročnih mejnih stroškov: $MC_i = Q_i^2 - 12Q_i + 40$. Krivulja dolgoročnih povprečnih stroškov vsakega podjetja doseže minimum, ko podjetja proizvajajo vsako po 9 enot proizvoda, funkcija tržnega povpraševanja po proizvodih podjetij pa je: $P = 157 - Q$. (5 točk)

a) Ali je panoga v dolgoročnem ravnovesju?

Izračun:

Preveriš ali velja $P = LMC = LAC_{min}$

$$Q_t = 9 \cdot 16 = 144$$

$$P = 157 - Q_t = 13$$

$$LMC = \dots = 13$$

$$LAC = \dots = 13$$

Panoga je v dolgoročnem ravnovesju.

b) Predpostavimo, da se povpraševanje po proizvodih te panoge zmanjša na $P = 94 - Q$. Koliko bo podjetij v panogi na dolgi rok in kakšna bo tržna cena? (3 točke)

Izračun:

$$P = 94 - Q_t$$

$$13 = 94 - Q_t$$

$$Q_t = 81$$

$$n = Q_t / Q_i = 9 \text{ podjetij}$$

8. Če podjetje posluje v razmerah popolne konkurence in sledi načelu maksimalnega dobička, katera od naslednjih trditev mora nujno veljati kratkoročno? (5 točk)

a) Povprečni fiksni stroški so enaki povprečnim variabilnim stroškom;

b) Povprečni stroški proizvodnje so enaki mejnim stroškom;

c) Mejni stroški so enaki ceni; $P = MC$

d) Povprečni stroški so višji od cene na enoto proizvoda;

e) Povprečni stroški so nižji od mejnih stroškov.

9. Na trgu pohištva ponuja svoje proizvode en sam proizvajalec. Povpraševanje po pohištvu opisuje naslednja enčba $Q = 50 - P$, kjer je P cena pohištva, Q pa število kosov pohištva. Z vsakim novo proizvedenim kosom se stroški proizvajalca povečajo za 30 denarnih enot. Država želi na trgu ustvariti razmere popolne konkurence. Ali naj monopolista obdavči ali subvencionira? Za koliko naj ga na enoto proizvoda obdavči oz. subvencionira? (5 točk)

Izračun:

$$MC - s = MR$$

$$30 - s = 50 - 2Q \quad (Q \text{ želiš, da je tak kot pri pop. Konkurentu torej } Q = 20)$$

$$s = 20$$

Pomagaj si z grafom...subvencija pomeni, da se MC premaknejo navzdol → bližje pop. konkurenci, davek pa, da se MC premaknejo navzgor)

10. Naravni monopol.

- a) S pomočjo grafa pojasni pojav naravnega monopola in v enem stavku napiši glavno značilnost naravnega monopola. (3 točke)

Slika:

Razlaga:

Glej knjigo! MC in AC padajo v celotnem pasu proizvodnje.

- b) Naštej vsaj štiri alternative, ki jih država uporablja pri reševanju problema naravnega monopola: (3 točke)

- _____
- _____
- _____

11. Predpostavimo, da sta na nekem trgu le dve veliki pivovarni, ki skoraj v celoti obvladujeta trg. Pivovarni sta ocenili svoji funkciji povpraševanja z enačbama:

$$Q_1(P_1, P_2) = 3,6 - 0,04 \cdot P_1 + 0,02 \cdot P_2 \text{ in}$$

$$Q_2(P_1, P_2) = 3,6 - 0,04 \cdot P_2 + 0,02 \cdot P_1.$$

Obe pivovarni imata enako kratkoročno stroškovno funkcijo, in sicer:

$$TC(Q_i) = 90 + 30Q_i; i=1, 2$$

- a) Izračunaj dobiček, ki ga pivovarni dosežeta, ko si konkurirata s ceno. (6 točk)

Slika:

Izračun:

Glej rešitev na internetu... naloga 9.

12. S pomočjo zapornikove dileme lahko analiziramo temeljno vprašanje trgovinske politike dveh držav. Predpostavljajmo, da se ZDA in Japonska odločata o tem, ali naj svoja domača trga odpreta tuji konkurenci ali ne. Matrika plačil bi bila v tem primeru naslednja (kjer prva vrednost predstavlja blaginjo ZDA, druga pa blaginjo Japonske):

		Japonska	
		Odprti trg	Zaprta trg
ZDA	Odprti trg	10, 5	5, 10
	Zaprta trg	-100, 10	1, 5

Ali lahko napoveš, katero politiko bo izbrala posamezna država, če veš, da državi poznata matriko plačil in se obnašata racionalno (maksimizirata svojo blaginjo)? Odgovor utemelji z natančnim prikazom poteka odločanja za vsako državo posebej. (5 točk)

Jap → odprto: ZDA → odprto

Jap → zaprta: ZDA → odprto (ZDA ima torej dom. Strategijo odprto)

ZDA → odprto: Jap → zaprta

ZDA → zaprta: Jap → odprto (Jap nima dom. Strategije...pogleda kaj bo naredila ZDA → vedno se bo odločila za odprto in glede na to se Jap odloči, da je zanjo najboljša strategija zaprta).

Ravnotežje je 5,10!

13. S sliko in kratko razlago utemelji pravilnost ali napačnost naslednje trditve! (5 točk)

Toge cene so izraz želja konkurentov, da ne bi prišlo do cenovne vojne, ki jo utegne sprožiti implicitni dogovor o ceni.

Slika:

Utemeljitev:

Glej knjigo!

14. V enem stavku razloži pojav kartela in grafično predstavi model kartela! (5 točk)

Slika:

Razlaga:

Glej knjigo! Gre za dogovor nekaterih ali vseh podjetij v panogi o ponujeni količini in ceni nekega proizvoda.

15. Podjetje Bombastik ima proizvodnjo locirano v kraju, kjer ni druge gospodarske dejavnosti. Povpraševanje podjetja po proizvodnih delavcih opišemo z enačbo $L=800-10w$. Vsi proizvodni delavci so organizirani v sindikat. Ponudbo dela opišemo z enčbo $L=20w-400$.

- a) Kakšna bo raven zaposlenosti in kolikšna bo mezda, če le podjetje Bombastik izkorišča svoj položaj? (4 točke)

Slika:

Izračun:

Glej zbirko vaj!

$$MRP_L = ME$$

$$L = 300$$

$$W = 35$$

- b) Kakšna bo raven zaposlenosti in kolikšna bo mezda, če le sindikat izkorišča svoj položaj in uresničuje strategijo doseganja največje ekonomske rente na zaposlenega? (4 točke)

Slika:

Izračun:

Glej zbirko vaj!

$$MR = SL$$

$$L = 240$$

$$W = 56$$

- c) Kolikšna bo mezda, če oba izkoriščata svoj položaj? Od česa je odvisen rezultat? (2 točki)

Odvisno od pogajanj! Med 35 in 56.

16. Opredelite razliko med krivuljo povpraševanja po delu (D_L) za podjetje, ki je na trgu proizvodov monopolist in za podjetje, ki je na trgu proizvodov popolni konkurent! Pomagajte si s sliko! (5 točk)

Slika:

Utemeljitev:

Glej knjigo!

$$\text{POP. KONKURENT: } MR_{PL} = P * MPL$$

$$\text{MONOPOLIST: } MR_{PL} = MR * MPL$$

MPL pri obeh pada.

MR je pri popolnem konkurentu konstanten ($MR=P$)

MR pri monopolistu z naraščanjem obsega proizvodnje pada in takrat je MR manjši od P.

17. Kateri od naslednjih denarnih tokov ima ob 10 odstotni obrestni meri, najvišjo sedanjo vrednost? Pomagaj si s časovno premico. (5 točk)

- 300 SIT takoj, 100 SIT na koncu prvega leta, 121 SIT na koncu drugega leta
- 50 SIT konec vsakega leta, za neskončno let
- 555,5 SIT čez eno leto.**